

Prioritet 1: En innovativ region

Indhold

1.1. Specifikt mål 1.1 "Udvikling og styrkelse af forsknings- og innovationskapaciteten og udbredelsen af avancerede teknologier"	1
1.1.1. Liste over støtteberettigede tiltag	3
1.1.2. Bidrag til Østersøstrategien	4
1.1.3. De vigtigste målgrupper	5

1.1. Specifikt mål 1.1 "Udvikling og styrkelse af forsknings- og innovationskapaciteten og udbredelsen af avancerede teknologier"

Innovation er nøglen til økonomisk vækst og konkurrencekraft for virksomheder i det globale marked. Selv om den dansk-tyske programregion ifølge det europæiske scoreboard for innovation for 2021 i europæisk sammenligning overordnet er kendetegnet ved en høj grad af innovationskraft og en god basis af videnskabs- og forskningsinstitutioner, så har programregionen på nationalt plan en forholdsvis lav F&U-kapacitet og få innovative og vækstorienterede virksomheder. De investerer færre ressourcer i forskning og udvikling og deres produktivitet og eksportandel er lavere end gennemsnittet i de to lande (Andelen af udgifterne til forskning og udvikling ligger under det respektive nationale og europæiske niveau). Som følge heraf er den teknologiske udvikling og den digitale omstilling mindre udtalt end på landsplan, hvilket kan få negative følger for udviklingen i programregionen.

Især covid-19-pandemien har bidraget til en stærk tilbagegang af den globale vækst i 2020/2021 og samtidig medført en stor belastning f.eks. inden for sundhedsvæsenet. Pandemien har vist, at globale kriser med økonomiske, skattemæssige og sociale følger ikke kan løses af de enkelte lande alene, men må adresseres gennem en fælles indsats og investeringer i en bæredygtig, digital, robust og socialt integrativ økonomi.

Den digitale omstilling er en global megatendens. Den forandrer den måde, vi handler, arbejder, uddanner os og bliver underholdt på. Digitale teknologier i udvikling som Kunstig Intelligens, Virtual Reality, Blockchain, robotteknologi og Internet of things er vigtige værktøjer til at imødegå samfundsmæssige udfordringer, muliggøre nye virksomheder, innovationer, serviceydelser og mere bæredygtige, anvendelige og vitale levevilkår og infrastrukturer samt udvikle startup-økosystemer. Den digitale omstilling er en samfundsmæssig forandring og skaber nye muligheder for aktørerne i programregionen

og den grænseoverskridende udveksling, men kræver også nye kompetencer. Danmark er innovationsførende og mere effektiv inden for digitalisering. Der eksisterer derfor et digitaliseringsgab mellem de danske og tyske regioner i programmet, hvorfor sidstnævnte i den forbindelse i givet fald vil have størst gavn af samarbejdet. Det tværgående mål "digitalisering" i programmet skal tage højde for det aspekt og yde et bidrag til, at niveauet på dansk og tysk side nærmer sig hinanden, og at samarbejdet mellem aktører på begge sider af grænsen derved gøres lettere. Vidensdeling og en mulighed for, at der åbner sig et marked, vil evt. være yderligere et incitament for danske aktører.

I den forrige støtteperiode er talrige projekter blevet støttet, som har haft til formål at styrke programområdets grænseoverskridende innovationsevne, forstået som produkt-, proces- og socialinnovation. Særligt vellykkede og med varig effekt var projekter, hvor de deltagende partnere havde forskellige baggrunde, eller hvor der var fokus på opbygning af "co-creation-" og testfaciliteter og udvikling af (basis-)produkter. En kobling mellem universiteter eller universitetshospitaler, virksomheder og offentlige institutioner fungerede særligt godt som følge af perspektivmangfoldigheden og kompetencer, der supplerede hinanden. Disse erfaringer skal der bygges videre på.

Som led i strategien for intelligent specialisering tilstræbes der en videreudvikling og en udbygning af innovationskapaciteten og en forøgelse af innovationsinvesteringerne i programregionen. De respektive strategier for intelligent specialisering i programregionen har fællestræk navnlig inden for nedenstående anvendelses- og fremtids temaer. Disse emneområder er direkte knyttet til de styrkepositioner, der blev identificeret i temaanalysen.

1. maritime erhverv
2. life science og velfærdsteknologi
3. fødevarer
4. digital økonomi
5. robotteknologi og automatisering

Programmets mål er, at der gennem målrettede innovationer (i form af produkt-, proces- og socialinnovationer) ydes yderligere bidrag til at styrke F&U-aktiviteterne, væksten og til en endnu bedre udnyttelse af forskningsresultaterne. Derudover skal kompetencerne og styrkerne samt den (eksisterende) innovations- og forskningskapacitet også i højere grad udnyttes på tværs af grænsen og dermed også mere effektivt, og der skal udvikles synergier. De aktiviteter, der er planlagt i den forbindelse, skal bidrage til at styrke grænseoverskridende innovationsprocesser og en anvendelsesorienteret forskning – med deltagelse af virksomheder (særligt SMV) – for på længere sigt at etablere et stærkt, konkurrencedygtigt, grænseoverskridende forsknings- og innovationslandskab i programområdet. Med virksomhederne i centrum for innovationsprocessen skal der desuden skabes yderligere test- og co-creation-faciliteter i programregionen for at skabe kreative steder til udveksling mellem videnskab og erhvervsliv.

Borgerne og brugerne skal her være drivkræfterne i f.eks. identificeringen og udviklingen af nye produkter og serviceydelser inden for f.eks. sundhedsøkonomi, medicinalteknik og velfærdsteknologi og således imødegå samfundsmæssige udfordringer. Desuden skal de forventede impulser og det innovative udviklingspotentiale forbundet med byggefasen på den faste Femern Bælt-forbindelse udfoldes til gavn for hele programregionen. Her skaber f.eks. det danske EFRU-program synergier gennem produktive investeringer ved at støtte SMV (jf. også kapitel 1.2).

Desuden er udnyttelsen og styrkelsen af innovationskapaciteten i eksisterende klynger, netværk og innovative virksomheder samt offentlige institutioner, en vigtig vej til øget innovation, f.eks. ved at sammenkæde disse aktører strategisk. I den forbindelse rummer især offentlig-private partnerskaber og innovationsprocesser store muligheder i en grænseoverskridende sammenhæng, fordi disse samarbejder ofte har et langsigtet perspektiv, og komplementære styrker inden for forskning og udvikling bliver ført sammen.

Ved gennemførelsen af programmet vil der være særligt fokus på programmets bidrag til EFR (det europæiske forskningsrum) for forskning og innovation (KOM(2020) 628 af 30.9.2020) og dets politiske mål.

Emnerne energi, klimaforandringer og cirkulær økonomi – herunder den respektive innovations-, udviklings- og implementeringsproces – bliver afdækket under prioritet 2 og kan ikke opnå støtte under prioritet 1. Fokus i prioritet 1 ligger på programregionens øvrige styrkepositioner.

1.1.1. Liste over støtteberettigede tiltag

Nedenstående aktiviteter er i løbet af programmeringsprocessen blevet identificeret i analyser, evalueringer, ved deltagelse af aktører samt via relevante erfaringer fra forgængerprogrammet og anses for at være egnede bidrag til opnåelse af programmets mål.

- a) Udvikle, udbygge og styrke test- og co-creation-faciliteter samt udnytte dem gensidigt, herunder også etablering af varige grænseoverskridende faciliteter, der har til formål at skabe steder til kreativ udveksling mellem videnskab og erhvervsliv og i den forbindelse især understøtte teknologioverførsel fra universiteterne og forskningsinstitutionerne ved at oprette nye virksomheder. Det kunne f.eks. være:
 - Co-Working Spaces
 - Start-up Camps
 - FabLabs og lign.
- b) Forbinde teknologiske klynger på begge sider af grænsen ved hjælp af cross cluster-samarbejder og udveksle erfaringer
- c) Øge og videreudvikle det anvendelsesorienterede samarbejde mellem universiteter samt mellem universiteter og virksomheder og udveksle erfaringer
- d) Opbygge kapacitet hos nye og eksisterende klynge- og netværkssamarbejder med henblik på forstærkede aktiviteter inden for innovation og anvendt forskning
- e) Initiere og udbygge offentlig-private innovationssamarbejder (f.eks. OPI-projekter) inden for styrkepositionerne
- f) Udvikle og understøtte strategiske partnerskaber, herunder triple/quatro-helix-samarbejder og socialt innovative partnerskaber
- g) Udvikle og implementere innovative og bæredygtige løsninger og processer på sundheds- og velfærdsområdet bl.a. gennem inddragelse af brugere, patienter og borgere (user driven innovation)
 - Udvikling og udveksling af best practices og knowhow for nye sundhedskoncepter inden for og mellem regionale klynger og netværk

- Udvikling og implementering af nye teknologiske processer og løsninger på sundheds- og velfærdsområdet, i samarbejde med SMV, interesseorganisationer, brugere af teknologiske fornyelser og patienter – f.eks. med henblik på forebyggende sundhedsmæssige tiltag
 - Udvikling og implementering af løsninger (bl.a. e-health og telemedicin) for at forbedre adgangen til og kvaliteten af ydelser på sundheds- og plejeområdet
 - Udvikling af løsninger for at lette overgangen mellem stationær/ambulant behandling og pleje (f.eks. rådgivningstilbud)
 - Udvikling af løsninger til støtte af plejearbejdet i hjemmet og i plejehjem
- h) Identificere, udvikle og implementere innovative projekter og netværksaktiviteter, som udspringer af Femern Bælt-byggeriet (f.eks. inden for de maritime erhverv, life science, fødevarer), herunder at etablere vedvarende samarbejdsstrukturer mellem virksomheder, videns- og uddannelsesinstitutioner. Samarbejdet skal understøtte en optimal udnyttelse af de vidensbaserede ressourcer og skabe forudsætninger for, at regionen kan blive et muligt kraftcenter inden for forskning og udvikling med de teknologiske løsninger og kommercielle muligheder, som følger med byggeprojektet
- i) Udvikle og implementere innovative produkter og processer særligt inden for programområdets styrkepositioner, f.eks. fødevarer. Dette omfatter også ikke-tekniske innovationer som nye koncepter for serviceydelser, processer, organisation og markedsføring samt forretningsmodeller
- j) Udvikle og implementere løsninger, testanlæg og serviceydelser inden for fremtidsteknologierne som f.eks. inden for
- kunstig Intelligens, Virtual Reality, datacenterindustri, robotteknologi og automatiseringsteknik etc.
 - logistik: autonom transport, brændstoffer og distribution
- k) Udvikle tiltag, der understøtter virksomheder ifm. udvikling og skalering af innovationer
- l) Fremme iværksætteri
- m) Udvikle og gennemføre årlige "fremtids-/innovationsfestivaler" for at diskutere centrale fremtidsspørgsmål i programregionen.

1.1.2. Bidrag til Østersøstrategien

Projekter i prioritet 1 kan bidrage til EUSBSR-prioritetsområdet "Innovation", primært med henblik på Østersøområdets konkurrencekraft og et forbedret makroregionalt, kollaborativt økosystem for innovation, forskning, SMV og digitalisering.

1.1.3. De vigtigste målgrupper

Prioritet 1 henvender sig til det regionale erhvervsliv. Særlig opmærksomhed rettes mod de innovative startup-virksomheder og SMV'er i regionen samt deres kontakter til uddannelses- og forskningsinstitutioner, offentlige institutioner, klyngeorganisationer og i enkeltstående tilfælde til større private virksomheder. Intermediære organisationer, teknologioverførselsinstitutioner og offentlige myndigheder kan spille en understøttende rolle og i denne funktion også optræde som støttemodtagere. Fokus ligger især også på nye ansøgere i Interreg-sammenhæng. På længere sigt får styrkelsen af anvendt forskning samt udviklingen og implementeringen af teknologiske og procesorienterede løsninger positive effekter for borgerne i programområdet.